

F d lantbrukare Nils Svenssons minnen från 1800-talets Hurva

Ingemar Ingers

Nils Svensson föddes 1847 på gården Hurva nummer 3. Denna gård ägs idag av familjen Dehlén. På ålderns höst flyttade han till ett tegelhus på Kärleksbacken i Hurva, nära järnvägsstationen, ägare idag är familjen Månsdotter.

I Hurva var Nils Svensson känd vid namnet Guldgossen eftersom folk trodde han var förmögen. Nämnes ska också att det till Nils Svenssons fastighet på Kärleksbacken hörde en engelsk parkliknande trädgård. Denna trädgård innehöll ett antal lusthus dit svärmande par gärna sökte sig. Med anledning av detta fick Kärleksbacken sitt namn.

1928, när Nils Svensson var 81 år gammal, intervjuades han av Ingemar Ingers från Folklivsarkivet i Lund. I intervjun återfinns en mångfald av minnen från 1800-talets Hurva.

Uppteckningen är skriven på dialekt, direkt som Ingemar Ingers uppfattade det talade språket.

Lisbet Persson

Sägnen om rövarna i Rövarekulan

Di föreställde rövarna hade sitt bo inge i en kulle. Å där skulle vara en jarndör. Jo di jick så te, så skulle di jo röva å plyndra där po Marianelönn. Där va våll hårt befästad, menn i en rännesten där rev di hål. Menn där va en pia såmm to imod dåmm. Menn når di komm ing, så skar honn halsen au dåmm; di va sju. De ble så, att där blé en au dåmm. Så själva gommen, såmm va mor te rövarna, å honn fick tankor po den där pian å ville laga, så hann fick hinne te fästmö. Så sa hann te moren, når hann had faud pian mä i Rövarekulan: här e denn, såmm har mördad alla hans bröra.

Nils Svensson barndomshem, Hurva nummer 3. Idag bor Anna och Jan Dehlén på gården. Flygbild från 1980-talet.

Hon hörde va dödsstraff di ville åläggga na. Di skolle ta en tarm ud å spiga na ve it trä å la na springa ront. Så komm di te å seda, å honn låddes honn skolle lönska –en. Så sad honn å pläcka å donas mä –en. Så begajna honn samma medel såmm ve di andre å skar halsen au –en. Så va de slut me rövarna. Menn vatt där ble au tjäringen, de hörde ja allri. – Denn kullen ligger sydost ifrån dansebanan, en femti famna ifrån. Dä'r va stena omkring.

(Ingers kommentar: Enligt en annan variant var det en piga i Löberöds gård, som tillintetgjorde rövarna).

Om Pinedalen i Gudmuntorp

Denn väjen har mann passerad många gånga. Då jick väjen nöre i Pinedalen. Di backana va stygga å branta, å isgådan ble ligganes länge. Där va himst å komma når där va mårرت. Di ville ingbilla pauga, ad där va rövare. – Lannsvä-

Nils Svensson i engelska trädgården framför sitt hus på Kärleksbacken. Foto via Lisbet Persson.

jen e rättad i min tid. Denn e åsse rättad här i byen. Där va tvau kröga där komm bårt. Ja va en åtta, nie aur, når denn rättningen ble ve Orop. De ble väl samtidit såmm härr.

I Pinedalen där e Kångs tjilla. Där e såmm har åffrad i Kångs tjilla i Pinedalen. Så rände där pauga när de va klart å fiska åpp pängana. Menn de va får längor tidor sin. Ja har ente hört nåd åffrane nu po di senaste femti auren.

"Dansk tjilla" i Hurva

Här e en tjilla, såmm di kallar "Dansk tjilla". Denn liggor itt sticke västor ud, imenn Hongs-

Kärleksbacken är uppkallad efter Nils Svenssons engelska trädgård mitt emot hans hus. Foto Red.

änga-väjen, ve en väj, såmm gaur nör te nommor sextan.

Där e en dansk kåning har stypad i fälted, fondera di po. Där va itt lägor.

(Ingers kommentar: "Dansk tjilla" är möjlig identisk med den i en beskrivning över Frostahärad från 1747 omtalade "Dans kiälla".)

Drängars avlöning (omkring 1860)

En ordentli dräng skolle ha stövla å en kostym å åttitre kronor – de e femm hondra dalor – å två skäppor pantåfflor satt å två skjortor, å itt ella två par håsor. Så va här håsegommor te å färföda.

Di fick bränna vatt di ville, ella sålde di. Menn här va bränneri i varenda gaur.

(Ingers kommentar: Håsegomma eller håsekvinga: gumma som gick omkring i gården och förfotade strumpor).

Landsvägstrafiken i forna tider

Här te Hårva di kallar "vångana" där va grindor, en här i Hårva å en ve Trölstårpa-väjen. Å alla väjfärane skolle stänga grindorna. Där har ja vad mä å faud många pänga. Där va en krångeli kurir, såmm komm – de va ingan Malmebanan va kommen te Long; de va femtisex, så e ja född färtisju, så när en va en femm, sex aur, så sprant ja där ve grinden. Så byttes där skjuss; där jick årdor så där byttes hästa.

Kruttransporter

Så skolle här transpeteras krud astá. Då skolle där byttas hästa. Nån gång tjördes de ner te Lilla-Harje tjärka, där sattes de ing i tjärkan. Di fick ente gau me träskona ing i tjärkan, di skolle gau po såck ing i tjärkan. Di hade-d i fjärringa. Så jick de välle te Lannskróna. Ja tyckes de komm ifrau Tårsebró. Där va många skjus-sa, så där va stora transpårtor komm. De va möed strängt, å där skolle va länsman mä ve hästombyten.

Hurva gästgivaregård och hållskjutsar

Jässjivaregauren har ligged östör åmm den nya skolan. Så brände den ner, så ble den flyttad

Hurva Gästgiveri 1905. Vykort.

här åpp po Granes ägor. Där lau en stor länga å en håll-stall. Sin så när banan byggdes (1866), så ble den byggd där den nu liggor. Då hade di skuss-ombytte po jässjivaregauren. Når di tjörde i södor, så va nästa ombýtte i Long eller Dalby eller Tjävlinge. Å i nårr där va ombytte i Hör å Hörby.

Når ja tjörde skjuss te Hörby, så di meste boningsplassorna (näml i Hörby), så va de halm-tág å gammelt, utan tinghúsed (menn där bor en hanlare nu). Å där va abetek, där lau en kringbygd gaur me halmtág, skrytted å illa byggd. – Di betalte tvau å femti ifrau Hárva å te Hörby får tvau hästa. Här skolle vi tjöra, de vill si, ad de va hållskjuss di skolle hålla. Där ifrau Harlöse å Honnebarja, denn gången di betalte skatten, så skolle di hid å betala hållskjusspänga. Min far hade hondrafemti kronor åmm aure. Far hann hade nommor tre. Där va hela Hárva såmm hade hållskjuss.

Postskjuts

Nommor itt å nommor sju å nommor adortan di hade påstskjuss. Denn komm tvau gånga i vickan. Frå Jedinge, di komm me påsten hid, så härifrau skolle di te Hörby me påsten, å påstiljenon skolle gau te Hörby. En faseli stor väska. I Hörby där va påstkontor. Så skolle denn gau te Krischánsta. Når di vre au väjen, så blauste hann i horned, så di skolle va färia. De va en yppen vagn, å där va ente fjära i. Påsten lau i en stor honda väska. En farli gråv hängelaus. Så jick där spole över.

På senare tid så jick här gångbrevbärare. Så skolle vi gau te Espinge å Böstabåta å Strö.

Så iblann så låssa di, di hade lackad, å där va en fjär i. De betydde de hasta, så skolle de astá i rapped.

Landsvägskrogar

Många gånga har ja kommed där fårbi ve Tappavítt. Där va brännevisudskänkning. De åpphörde når ja va en femtan, sextan aur. Så va där itt i Fodarp, Pålmans kalla di ed.

Så va där två i Jedinge. Där va Florins i Jedinge, de lau te vänstor, når en tjör imod Long. Så nöre i dalen där va Maja, å di va såmm hong å katt. Menn sin så ble där sämja, en sån po de ena ställed å en dåttor po de andra di ble övrens. Så ble där par au dåmm åsse.

Landsvägsbackar

Har hann passérad Skinkeli ve Gommentårp? Där va en li, denn synes jo rätt svaur. Menn denn lien i Jedinge, denn va möed, möed varre än såmm Skinkeli. Nu e denn udgravad. Denn jick nordväst åmm den häre linjen. Där va farli å komma åpp, når där va glatt. Där va en såmm hidde Parpärsen i Hárva; hann trädde vantana po benen po ögen. Måtro di konnte ente ha stora lass ihellor.

Hästskor

Hovslageried va sämre åsse. Här komm jyngasmeor, di hade hässko, så va här en del såmm smidde säl. Di satte brödda po hästana. Där va jo sme vanlitvis i vart bysamhälle. Di hade möed asane po väjana, får allting skölle sköttas me hästa.

Marknader, Hörby marknad och Lund

Ack ja, te Hörby, menn där va bara tvau marknador åmm aure. Tjuge tusen männischor de va ente ovánlit i denn tiden. Fårsta torstan i juli de va såmmar-marknad, å färsta torstan i oktober de va itt anned.

Åmm såmmaren då skolle alla lantmänn did å tjöba lia å bastareb å slibestena å va-stena. Å di såmm hade vävnador å så, så tå di de did å sålde, såmma skolle sälja å andra skolle tjöba. Å ull hade mor, så honn tå did å sålde. Vi hade

rätt många faur. De vara i tre da. Å dan före så komm där karesell-gångor å slibestena å kardemagare. Kardemagare Kalbarj ifrau Long hann skolle alltid ha loschi te vaurt (nämligen på resan till Hörby). Å ämm kvällana när hann komm, så skolle hann ha fillebónk. Så skolle hann ha nykogta pantåfflor, så skolle drängen stau bag ämm å skala pantåfflor. "Du tar väl bara sprocken potatis" sa hann. Så kramma drängen dåmm, så di ble sprockna.

Nu den förste dan när di komm me sitt å ställdé åpp, då skolle vi ta himm-ifrå så ente reben va udsålda. Så kläckan fira så va där faseli affär me reben. Di skolle vi ha å týra mä. Di komm ifrå Linderöd. A ja, där va jo mer än där i Linderöd. Reben di såldes i snes. Ja kommor ente ihåg va di kåsta får snesen. Så va där litta finare, di skolle va te hö-väla. En hö-väle va adortan fajna lång.

Så dan ette va där hästakrämmare å táttra. Då kalla's fjäringsmännen ännu ifrå Horva å te Hörby, där skolle di tjenstjöra. Di stal doktit, där va jo många táttra. Di va precis liasåmm kardemagaren, di va stamm-kondor. Di visste sina plassor å övernatta i bonnaställen.

Vi va där allri mer än densamme dan, vi då himm tidit. Så många såmm konne, så skolle di te de dära marknadet. De va de stårsta marknadet här va i Frostahärad. – Sin ble där Äsle marknad, menn de va ente nåd vidare.

Där va sju fastemarkador i fastan i Long. Påskamarkaded de va den sista. Menn de bäs-ta va i mid-fastan. Där va hästa i tusental. Po hela Stortårjed där va hästa å ännu ner te Bårgens. Där va nött å jämt passasche te å tjöra. Så va där en stor pomp – ja tror där va kanske tvau – mitt po tårjed.

Tattare

Där hade alla tatrana sin plass där. Di krämma å levde å svor. Sin komm di hid te Horva. De va farlit å ta imod de dära packed. Di komm tie lass. Så ble di ovännor ingbyres. Di skars å donas. – Va där ente manlia (näml på gårdarna de besökte), så tvinga di se te vatt di ville, för å mad. De va bäst te å lausa portana. Så bårja di:

"Va e de får en där bor inge? De va en faseli snäll beskedeli kvinga. Honn ga me dé å dé. – Ah, ji me itt ben å lägga i grydan. Menn ajta se, så mor ente skär se." – Menn rent ovánlit va de ente, ad tjäringorna di va varre drockna än mannen. Di talte ämm di bodde i Skätiljonga, å här va Bläntarp å Karaby. Här hade di benämning "Skätiljonga tattra". Där va nerad ifrå Simrishåmn åsse. Där va nån där nere ifrå såmm hidde Brolins.

Ja har vad en gång ve Tjiviks marknad. Där sau ja tattra. De e väll sexti aur sin, ellor sextifemm. Sånnnt fårvänne där va me såddent svart, rälit fålk. I stärna där jick de sämre får tattra-na, får där va mer polisbevagning. Menn po lannbo-marknadorna där va de farlig me såna-na.

(Ingers kommentar: Brolins är en tattaresläkt från Abekås fiskeläge i Vemmenhögs härad).

Kortspel

Ja va mä såmm paug å "sala hypen". De spela di, när di byggde banan. Då spela ja me arbétarna. Ella spela di nåd spel di kalla får "dobb". "Kasin", de spelas möed. (2 eller 4, högst 6 spelare).

"Tålvä" denn kann spelas po flere vis. Här va itt såmm hidde "Knack-spel", de har ja vad mä. "Akschon" å "Jorden ront" di har kommed te po di senaste tjuge auren, menn di e di styggeste spelen här fings. "Kille" de e rätt gammelt. "Priffe" de tytte ja va trevlit å lära.

Bakning till julen m m

Di hade alltid te julana – di skolle baga så färfärlit då – där skolle va sursoft brö å vanlit gråv-brö å kavringa. Di hade klenor te själva högtiden, menn di hade ente så många sårtors kagor såmm nu.

Såcknens di fattie di komm ikring å skolle ha brö. Di fick tjytt å en fin kaga brö å itt par kavringa.

Staffånsridning

Ja hörde mina föräldra di talte ämm ed. Där va kara, å där va flickor, såmm va klädda te

manlia. Di hörde över hela byen. Då lå jo byen i en klönga. Så sjång di, där va en sång, såmm mefyllde. De e ejentelen bara såmm färfädren talte åmm. – Di fick hästarna po plassorna där di va. Så red di ing po gaurana.

Juldanser, frimåndag m m

Menn dårras jul-dansor har ja fullkomlit minne på. Di dansa ente då såmm nu. Då hade di frimånda da ette. Nu hade di an-da jul å nyårsdå å trettenedan; å så hade di frimånda dan där-på. Å di hade i första tidorna – så brände di i vartenda ställe – så hade drängen två skäppor satta. Så brände di, så hade di brännevin där. Så när di hade frimånda, så sad di å spela kårt. Sin när kläckan ble fira, så tå di fruentömmorna mä se. Så dansa di denn kvällen åsse. Di jick ifrau en gaur å te en an gaur. Så skolle di te itt anned ställe å hålla frimånda.

Å Marie tjärkegång hade di dans åsse. Menn onnor fastan då fick ente såddent existera. Så jick de te påsk. Di dansa an-da påsk.

Trettondagsstjärnan

Menn trettenedan jick di me stjarnan. Di har vad många gånga inge te vaurt. Di sjong rät bra. Di komm tilit åmm marnana å sent åmm kvällana. Di hade tänt i stjarnan. Där va pappor udanpo å lyse inge i. Di tre vise männen va åppritade po de där pappored. Di hade sina lyckynskningor i den dare sången. Di va vanlitsvis här ude ifrau stan, ifrau Long. Så fick di jus å sánnt dära. Di fick jarna jus, får di tytte di va välkomna. Di fick brännevin å mad å allt sådant, menn ja hörde di fylla se allri, å di åppträdde schangtilt. Di for åstå långa väja. Di va tvau i sällskåb, ja tror nån gång va där tre. Når barn sau di komm med stjarnan, så skolle di springa bagette å lyss. Stjarnan va så här stor, så va där snudor, å så va där bildor: Jongfru Maria å di vise männen å Häródes. Så va di maulada. Jo denn va rätt stor, dendäre. Å såmm hann sjång, så sto hann å tå po di dare taggana, så stjarnan jick ront.

Ente så lant härifrau, i Tängelsaus, där va en di kalla Röe-Pär. Denn hann jick omkring me

stjarnan. Hann va röháurad å sådant, så sa dy de va Röe-Pär ifrau Tängelsaus.

Di ynska dåmm en go helj å sådant. "Husfadór, husmóder, vare glada till sinns" minns ja där sto.

Majsjungning

Å fäste maj då jick då åsse å sjång å satte gröna kvista övor ingångs-dören. Di dare maj-sångorna fortsatte di här me länge. Ette va ja vill minnas, så va där au båda tjönen, men di va mest manlia. Di fick ägg å allt möjelit. Så skolle di ha en fest dan där-på.

De skolle va så de skolle räcknas te fäste maj, men de va po natten. Di vänta på di skolle komma, så di hade reda po dåmm. Di hörde övor så många såmm di konne. De skolle va en hedor att di komm. De skolle va liasåmm en hedor me de besöked åsse. Di stämde i allmänt. Den dare visan komma aur ette aur. Di konne maj-visan allmänt. Ja ved di sjong: "Vi sätter maj i ert tak". – Ella så hörde mann näck po sådant. Sin ja ble en tie, tål aur, sin tror ja ente di jick ikring. De e styvt sjutti aur sin.

Där va inged ställe, utan di fick. Va där nåd sådära vrångt, så jick di ente did.

Midsommarfesten i Rövarekulan

Di skolle spela å dansa omkring majstången. Ella skolle di te nån skogsmark. Te Rövarekul-an. Ja va där såmm paug. Där va så skönt i Rövarekulan i greve de la Gárdis tid. Där va springvann å gånga å itt barkahus. Då dansa di nöre i själva dalen. Där va majstång. Springvanned de jick en fira alna höjt. Så va där nån såmm sa: Här kommor greve de la Gardi! Så va där nån såmm tacka, får de greven va så vänlig så hann åplåt plassen. Så tå greven hatten au, så re hann ijenn. Pontus de la Gardi. Å den dare greven va en möed hyggeli kar.

De va bara sådära missåmmar. Då skolle nästan alla did. Di dansa po gräsed. Nu e där fina banor å såddent. Då hade di vanliga spelemän bara. Te disse häre bon-dansorna va där bara en, menn här va tvau. Där komm en gruveli hob männischor. Di dansa vals å pålka å mas-

yrka. Där tror ja ente di dansa kadrill de ja minns, menn de skolle di alltid ha po dansorna här.

Menn pålksa de e den mest ansträngane dansen ja har sitt, menn kadrillen va den nättaste. De va fritt. Menn di tå åpp spelmemenspänga. Så fick di ji, såmm hade lust. Nån ga en tjugefemm-öring å nån en tieöring. Där va många hondra männischor. Så ville di ji nåd, så ble där näck avlöning te spelemännen.

Majstången kom näck allri te å stau mer än precis denn dan. Sin så va där ente dans.

När Hurva lydde under Skarhult

Här har di jort hoveri te Skarholt. De va långt för min tid di jore hoveri. Di ble komdérada ifrau Skarholt. Di hade sina skifte då; di skolle di hogga å hösta å tjöra ing å tjöra jössel. Där va lafod å spektór, såmm jick å årna. Å där skolle tvau gau ifrau byen värs én vicka – di skolle gau å vöjta å bära ud jysselen po en bärebor. Å di skolle hogga bränne, å di skolle tåska. Så ble där både en tropp. Där va tjugefira mann po logan, såmm skolle tåska. Så va där tvau, såmm skolle lägga framm po bögge sior. Så va där en sats, såmm välte au gåled. Så jick där tvau me riva, en ve var sia, å skolle jämna –d. Där va en såmm skolle gau å hålla reda, så di skolle tåska rent.

Vanlitvis så for di frå himmed ve firatiden. Så komm di himm ve sextiden (alltså på kvällen). Då når di slo i márna, då for di astá, så di bärja så fort di konne. Då skolle di tosa, så di ville va varst alla. Så skreg di: "Va ente får rädd åmm poggorna.".

Hurva frigöres ifrån Skarhult

Kal Johánn hade Skarholt. Så sålde hann ed te Pugatage i Tjöppenhamn. Så Julius Sverin å greve Rävenklo, di tjöppte-d. Nu delte di tvau gossed, så Pugerop fick Horva å Böståfta, menn så komm där en del å höra te Skarholt. Så såldes Horva te bönnorna. Å Hållemby å Horva fick betala tjöpeskillingen te Pugerop. De skolle betalas i danska spésche-dalra. Far hann ge tjugeitt tusen dalor (3500 kr.). Ja mings når far

Skarhult slott 2010. Foto Red.

skolle betala den förste tärminen. Hann hade knöded pängana i en handúg ella sarvét. Tvau gångå po aured skolle di betala räntepänga. Här ble mätning – denn va po femtiitt, å färtinie fick var å en sitt va di skolle ha. Så slutligen sögte di hybetek.

(Ingers kommentar: Efter Carl XIV Johans död såldes Skarhults gods till handelshuset Puggaard i Köpenhamn. Kort därefter köptes det av baron v. Schwerin och greve Reventlow (utlitas av allmogen Rävenklo). De delade godset, så att baron Schwerin fick den västra delen med Skarhult som huvudgård och greve Reventlow den östra med Pugerup som huvudgård. Ifrån Pugerup såldes Hurva by till de där bosatta bönderna).

Hurva fälad

Di drev kreaturen åpp po fäladen. Där va en elleva hondra tynnelánn. Di jick där får såmmaren. Där va stängsel. Å te den fäste maj skolle di gå ikring å laga järgåren å såddent. Di hade var sina märke. Änna te jäss, så hade di sina märke. Di klipptes i simm-tåuen. Å svin å koor di hade märke i örnen.

Så når Horva ble sålt, så va de meningen di skolle böjt en plattgaur där. Menn de va får drygt å odla. Sin ble de skiftad å sålt.

(Ingers kommentar: Hurfva fälad, som var gemensam betesmark för hela byn, upptog sydöstra delen av Hurva ägor. När Hurva såldes

från Skarhult var det meningen att här skulle byggas en s k plattgård (stor utgård) men detta blev aldrig verkställt, som ovan är nämnt. I stället blev fäloden såld i mindre lotter, som uppodlades och bebyggdes av bönder. Av invånarna i Hurva by kallades dessa för ”fäläs-boa”, men denna benämning blev icke omtyckt.)

Byalaget i Hurva och byamännens samlingsplats

Där lå stena utanåmm tjärregården (där e tjärregården udvidgad nu; där va rekti mur omkring, tätt ve tjärkan). Di lau i en ronning. Där skolle så kallad byamännen seda po var sin.

Här e itt horn inú di kallar får byahorn. Där jick allri nán årdor, utan va de nänting, så va de te å tuda i horned. Å dröjde di en timme, så skolle di plikta itt stob brännevin eller trettisju öre. Dedära skolle ållormannen ha åmm-hann. Ble di färsénada å hade laglit färfäll, så va di fria, men så sannt di va himma, så skolle di komma.

Di kalla den får byamännens samlingsplass. Inge mitt i där va en sten te ållormannen. Där va näck en tie, tål stycken. Di va rätt stora, de jick näck ann å seda å vila po dämm.

Så snart såmm ad'en bärja å skolle hogga gräs, så blåstes där. Så skolle di övorlägga. Å liga dant me sådd å höst; så skolle di se åmm säen va mogen, så fick di onnorhanla åmm de. Å ållormannen skulle skaffa itt fad tjära. Så skolle di dela denn. Di hade ingen án vangnsmårja. Så ble där tudad, när tjäran va kommen. Där va jynga, såmm tjörde omkring me tjäran. Ve illsvåda så skolle di tuda. Så skolle di ha brannhága mä se. Så skolle di gau omkring å se i skorsténa.

Å når där skolle släppas kreaturen po bede, så blåstes där i de dära horned.

Arrende från byns samfälligheter

Så e här itt soldattärp såmm e ud-arrenderad, di arrendopängana ska delas ud. I allt e där tie å itt halt tynnelann såmm e udarrenderada (Nämligen av byns samfällda ägor), å di arrendopängana ska delas ud. Å grustäkten å ler-

Ålderman 2010 i Hurva, Göran Måansson, blåser i byahornet. På trappan står byakistan. Göran är 3:e generation på gården Lindås. Foto Red.

täkten e udarrenderada. Å de arrendod ska tas åpp.

Åldermannagille 1 maj

Å den fäste maj hade di alltid majfest. Så va där åmmbýte po ållormann. De har di inú vart aur den fäste maj. De e hos denn, såmm avgår. Menn här e de så ställt, så nommor åtta å tie e ente mä po di däre ållormans-jillen. Di faur pängana men bler ente anmódada å komma po festen. Åtta å tie di e ente närvárande po den gronn, ad di vill ente själv bjuda. Men di e berättiada i delningen au va där ingkommor i arréndo.

De e ente mer än itt aur di innehär den där befattningen. Sådana jille kan gå lös po minst tre, fira hundra kronor. Där e tjugetvau såmm tillhör, men i aur va där ing imod femti. Där va flere så kallad hedors-jästör.

Vanlitvis kommor di två eller tre, senast tre vanlitvis. Å alla arrendatoror ska infria sina arrendo i färväg. Så jör di åpp affärorna å ropar åpp var å en.

Di faur möed fint, så di kann ente ställa åpp itt bröllop finare. Möed fin supé. Spedekaga å fåddi.

Nils Svenssons och hans syster Pernilla Svensson grav på Hurva kyrkogård. Notera hästskorna vid stenens fot. Graven är den enda med smitt järnstaket på kyrkogården. Foto Red.

Nu den siste gången så va ja bjuden did – skönt ja ente längor har mä –ed å jöra, men de va po de ställed ja hade hatt, ja va så kallad hedors-jäst. Där va en femti pärsor, där va goa vänner te di andre, såmm va ingbjudna. Där va nån hoggare te å syppa. Där va en tie styckor, såmm tå vars tie jägja.

Sin, när där bler räcknad, så kommor täddiglasen. Så sätter di se te å spela kårt. Vi va många bor. Nån spela priffe. Ja va mä i prifelaged. Å nån spela "tjugeitt" å "jorden ront", de e stygga spel.

Når den ene nu avgáur, så tar den andre imod horn å lauda. Nu går där skriftli årdor omkring.

Snöskottning

Å når de e snösköttning, så väljes där särskilt, såmm ska stau får ded. Därest di ente sködor ded, så bler di åtálada å faur böta. Nu e här tvau snöfögda, så gaur de meed hastiare di faur

väjen klar. Di väljes antingen po ållormans-jilled eller åsse po kommunalstämmman i oktober. Nu po senare aur har de vad po oktober-stämman.

Fjärdingsmans-sysslan

Å fjärdingsmansysslan denn jick åsse po skifte. De överfördes ifrau en å te en án. De va itt ella tvau aur di hade-d.

Sysslan va ente avlönad – utan den jick ikring. Menn de har existerad me avlöningen i ja kann jarna si femti aur. Di ble ingvalda po en stämma. Å konne di ente skriva, så ble di ente ann-tana au länsmannen.

Hann skole skaffa ingkvartering å va närvärande ve krudtranspårtor å vägsýnor. Å ve ingkvarteringar så skolle hann ji till tjänna här många manskáp där skolle te ded å ded ställed. Kronebarjana di marschéra änna ifrau Smaulann. Å fjärdingsmännen föllde befälhavaren å ga beské po bynamnen.

Ingemar Ingers efterord till intervjun

F d lantbrukaren Nils Svensson i Hurva är född 1847 å Hurva nummer 3. Fadern hette Sven Nilsson. Själv har Nils Svensson i många år brukat fädernegården men bor nu (1928. *Red ann*) i närheten av Hurva järnvägsstation. Han har aldrig varit gift.

Det var kantor Alfred Persson i Hurva, som förmedlade bekantskapen med Nils Svensson, och det är alltså dennes förtjänst att jag lärde känna en så förträfflig sagesman, som är en av dem, som upptecknaren med särskild tacksamhet vill minnas.

Genom Hurva by framgår den gamla landsvägen till Hörby och Stockholm, den s k "kronvägen". Nils Svensson hade åtskilligt att berätta om den forna landsvägstrafiken – före tillkomsten av stambanan – även som om marknadsresorna till Hörby och Lund.

Angående språkformen i uppteckningarna må anmärkas, att Nils Svensson, som är ganska beläst i böcker och tidningar, icke undgått att taga intryck av skriftspråket.